

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.12>

УДК: 338.48:338.486.1

A. G. Okhrymenko,

*д. е. н., професор кафедри менеджменту готельно-ресторанного бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0405-3081>*

I. A. Senenko,

*к. е. н., доцент кафедри менеджменту готельно-ресторанного бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5936-0102>*

T. M. Sydorenko,

*к. е. н., доцент кафедри менеджменту готельно-ресторанного бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2904-0826>*

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

A. Okhrimenko,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Hotel and Restaurant
Business Management, State University of Trade and Economics*

I. Senenko,

*PhD in Economics, Associate Professor, Department of Hotel and Restaurant
Business Management, State University of Trade and Economics*

T. Sydorenko,

*PhD in Economics, Associate Professor, Department of Hotel and Restaurant
Business Management, State University of Trade and Economics*

INNOVATIVE ACTIVITY OF TOURISM AND HOTEL BUSINESS ENTITIES BASED ON THE PRINCIPLES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Стаття присвячена дослідженню інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу на засадах сталого розвитку. Актуальність роботи обумовлена зростаючою потребою інтеграції інноваційних рішень та принципів сталості для забезпечення довгострокової конкуренто-спроможності, стійкості та соціально-екологічної відповідальності підприємств. Метою дослідження є визначення механізмів, напрямів і практичних інструментів впровадження інновацій у туризмі та готельній сфері з урахуванням принципів сталого розвитку. Використано теоретичний, аналітичний та порівняльний методи, включно з аналізом публікацій 2020–2025 рр., міжнародних та національних документів зі сталого розвитку та практичних кейсів. Дослідження показує, що ефективна інноваційна діяльність поєднує технологічні інновації (цифровізація, ІІТ, автоматизація) та управлінські (гнучкі моделі, маркетингові стратегії, участь громади). Результати підтверджують необхідність базування інновацій на принципах сталого розвитку для забезпечення економічних, соціальних та екологічних переваг.

The article investigates the innovative activity of entities in the tourism and hotel sector based on the principles of sustainable development. The relevance of the study is determined by the increasing importance of integrating innovative solutions and sustainable practices to ensure long-term competitiveness, resilience, and environmental responsibility in the post-crisis and post-war context. The purpose of the research is to identify the mechanisms, directions, and practical instruments of innovation implementation in tourism and hotel enterprises while aligning them with the objectives of sustainable development. The study employs a combination of theoretical, analytical, and comparative methods, including the systematic review of recent scientific publications (2020–2025), analysis of international and national documents on sustainable development, and evaluation of practical cases of innovative practices in hotels and tourism services. The results demonstrate that effective innovation in the

tourism and hotel industry requires the integration of technological innovations, such as digitalization, artificial intelligence, and service automation, with managerial innovations, including flexible management models, innovative marketing strategies, and community involvement in sustainable development initiatives. The study emphasizes that sustainability-oriented innovation contributes to resource optimization, enhancement of resilience to market and environmental challenges, formation of socially responsible business practices, and improvement of the ecological and social reputation of enterprises. The analysis of key international frameworks, including the United Nations Sustainable Development Goals, Agenda 21, the Global Sustainable Tourism Council Criteria, and the European Charter for Sustainable Tourism, reveals the fundamental principles guiding the integration of innovation and sustainability in practice. The study provides a tabular summary of these normative and methodological documents, illustrating their relevance for strategic planning and operational management in the tourism and hotel sector. The findings highlight the necessity of basing innovative activity on sustainable development principles to achieve long-term economic, social, and environmental benefits. The article offers practical implications for managers, policymakers, and researchers, demonstrating how the systematic application of sustainability-oriented innovation can enhance competitiveness, ensure efficient resource use, and foster socially and environmentally responsible tourism and hotel services. The research contributes to the scientific understanding of the interrelation between innovation and sustainable development in the tourism industry and provides recommendations for implementing effective innovation strategies aligned with global sustainability standards.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, туристичний бізнес, готельний бізнес, сталий розвиток, технологічні інновації, управлінські інновації*

Key words: *innovative activity, tourism business, hotel business, sustainable development, technological innovations, managerial innovations*

Постановка проблеми. В умовах структурної трансформації туристичного та готельного бізнесу, зумовленої глобальними викликами сталого розвитку, цифровізацією, наслідками пандемії та воєнними ризиками для національної економіки України, інноваційна діяльність суб'єктів сфери гостинності набуває визначального значення. Водночас у практиці функціонування туристичних і готельних підприємств інновації часто мають фрагментарний характер, зосереджуються переважно на технологічних або маркетингових рішеннях і недостатньо інтегруються з екологічними та соціальними цілями сталого розвитку. Це призводить до обмеженої ефективності впроваджуваних новацій, зниження їх довгострокового економічного ефекту та слабкої адаптивності бізнесу до нестабільного зовнішнього середовища.

Наукові дослідження у сфері інноваційного розвитку туризму й готельного господарства здебільшого розглядають інновації та сталий розвиток як паралельні напрями, без належного обґрунтування механізмів їх системної взаємодії на рівні суб'єктів господарювання. Недостатньо розкритими залишаються питання формування інноваційних стратегій, що поєднують економічну доцільність, екологічну відповідальність і соціальну орієнтацію, а також адаптації таких стратегій до українських реалій. У зв'язку з цим виникає науково-практична проблема необхідності теоретичного осмислення та прикладного обґрунтування інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу на засадах сталого розвитку як чинника підвищення їх конкурентоспроможності та стійкості в довгостроковій перспективі.

Аналіз нещодавніх досліджень та публікацій. Проблематика інноваційної діяльності у туристичному та готельному бізнесі в контексті сталого розвитку набула значного поширення у вітчизняних та зарубіжних наукових дослідженнях останніх років. У працях міжнародних організацій, зокрема ООН [15–18], Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) [19] а також в документах «Глобальні критерії сталого туризму» (GSTC) [10],

«Європейська хартія сталого туризму для природних територій» [8, 9], узагальнено сталий розвиток туризму розглядається як стратегічний напрям, що поєднує економічну ефективність, екологічну відповідальність та соціальну інклюзивність, а інновації визначаються ключовим інструментом досягнення цих цілей. Зрозуміло, що у наукових досліджень значну увагу приділено інноваціям у сфері туризму гостинності як чиннику підвищення конкурентоспроможності підприємств та зменшення негативного впливу на довкілля в контексті сталого розвитку. Причому наукові дослідження цієї проблематики стосуються різних аспектів. Так, Г. Ільницька-Гикавчук [11] досліджує роль інновацій у досягненні сталого балансу між економічними, соціальними та екологічними аспектами у готельному бізнесі, авторка систематизує екологічні та цифрові інновації, що сприяють оптимізації ресурсів та зменшенню впливу на довкілля, встановлює принципи сталого розвитку для готелів.

І. Калмикова [4] розглядає інноваційний підхід до управління туристичними дестинаціями в умовах «нової нормальності» (кризи, посткризових трансформацій), підкреслюючи важливість гнучких моделей управління та включення місцевих громад у сталий розвиток. С. Іванчук та співавтори [3] аналізують зв'язок між інноваціями, маркетингом та сталим розвитком у туризмі та готельній справі. Показано, що інноваційні маркетингові підходи можуть стати драйвером сталого розвитку через формування нових сервісів і ціннісних пропозицій. Я. Барібіна та Р. Михайловин [1] розглядають використання інноваційних технологій (зокрема ІІІ) для посилення резильєнтності туристичного бізнесу під час повоєнної відбудови, оптимізації сервісу і створення нових туристичних продуктів. Н. Середа та І. Піюренко [7] надають огляд інноваційної діяльності в готельно-ресторанному секторі, зокрема акцентують увагу на механізмах реалізації інноваційних проектів, технологіях, конкурентоспроможності й організації інноваційного процесу. О. Степанова та О. Тонких [14] аналізують управління інноваційними процесами у туристичному та готельно-

ресторанному бізнесі, встановлюючи, що інноваційна діяльність включає створення та вдосконалення послуг, освоєння нових ринків і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

Водночас у більшості робіт інноваційна діяльність і сталий розвиток розглядаються паралельно, без достатнього обґрунтування їх взаємозв'язку на рівні суб'єктів туристичного та готельного бізнесу. Таким чином, попри наявність значної кількості наукових публікацій, недостатньо систематизованими залишаються підходи до формування та реалізації інноваційної діяльності підприємств туристичної та готельної сфери саме на засадах сталого розвитку, що обумовлює доцільність подальших досліджень у цьому напрямі.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретико-методичне обґрунтування та узагальнення сучасних підходів до інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу в контексті реалізації принципів сталого розвитку, а також визначення ключових напрямів і механізмів впровадження інновацій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності, адаптивності та довгострокової стійкості підприємств галузі в умовах структурних трансформацій економіки.

Для досягнення поставленої мети в роботі застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: аналіз і синтез – для узагальнення наукових підходів до трактування інноваційної діяльності та сталого розвитку у сфері туризму й готельного бізнесу; системний підхід – для розгляду інновацій як цілісного процесу, інтегрованого в економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємств; порівняльний аналіз – з метою зіставлення наукових концепцій та практик інноваційного розвитку галузі; структурно-логічний метод – для формування взаємозв'язків між видами інновацій та складовими сталого розвитку; узагальнення та абстрагування – для формулювання висновків і визначення перспективних напрямів інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу. Методологічну основу дослідження становлять положення теорії

сталого розвитку, концепції інноваційного менеджменту, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблемам функціонування та трансформації туристичної й готельної індустрії в умовах глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сталий розвиток є ключовим орієнтиром сучасної економіки та управління у сфері туристичного і готельного бізнесу. Його концептуальна база формується на міжнародних документах та програмах, які встановлюють принципи балансування економічних, соціальних та екологічних аспектів розвитку. Як показано в табл. 1, фундаментальні документи, такі як «Наше спільне майбутнє» (1987) [15] та Цілі сталого розвитку ООН (2015) [18], визначають глобальні стандарти сталого розвитку, які конкретизуються у спеціалізованих рекомендаціях для готелів і туроператорів. Використання цих нормативно-правових та методологічних джерел дозволяє забезпечити інтеграцію принципів сталості у планування та реалізацію інноваційної діяльності в туристичному та готельному бізнесі, підвищуючи ефективність ресурсокористування, конкурентоспроможність та соціальну відповідальність підприємств. Ключові вихідні документи концепції сталого розвитку представлено в табл. 1.

Інноваційна діяльність суб'єктів туристичного та готельного бізнесу об'єктивно має базуватися на засадах сталого розвитку, оскільки саме ця сфера безпосередньо залежить від якості природних ресурсів, соціальної стабільності територій та довгострокової економічної ефективності. Туризм і готельне господарство, з одного боку, виступають каталізаторами регіонального розвитку, а з іншого – здатні генерувати значні екологічні та соціальні ризики у разі домінування короткострокових, суто економічних інновацій.

По-перше, інновації без орієнтації на сталість часто зосереджуються на швидкому підвищенні прибутковості або технологічній новизні, ігноруючи обмеженість природних ресурсів та відновлювальну спроможність

туристичних дестинацій. У результаті це призводить до деградації природного середовища, перевантаження інфраструктури, зниження туристичної привабливості територій і, як наслідок, до втрати конкурентних переваг бізнесу у середньо- та довгостроковій перспективі.

Таблиця 1. Ключові вихідні документи концепції сталого розвитку

Назва документа	Рік	Організація	Короткий зміст / значення для сталого розвитку
Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future [15]	1987	United Nations	Встановлює базові принципи сталого розвитку; вводить концепцію балансу економічного, соціального та екологічного розвитку.
Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development [18]	2015	United Nations	Формулює 17 Цілей сталого розвитку (SDGs) як глобальні орієнтири для всіх секторів економіки, включно з туризмом.
Agenda 21: Programme of Action for Sustainable Development [16]	1992	United Nations	Стратегічний план дій для держав у сфері сталого розвитку на місцевому та національному рівнях.
Tourism for Sustainable Development Goals – Good Practices [19]	2016	UNWTO	Рекомендації щодо інтеграції принципів сталого розвитку у туристичну та готельну індустрію.
United Nations Framework Convention on Climate Change [17]	1992	United Nations	Основний міжнародний документ щодо пом'якшення змін клімату та інтеграції екологічних стандартів.
GSTC Criteria for Hotels and Tour Operators [10]	2019	Global Sustainable Tourism Council	Визначає стандарти сталого розвитку для готелів та туристичних операторів; критерії оцінки екологічних та соціальних практик.
Guidelines and Standards for Protected Areas in Europe [9]	2018	European Commission	Хартія сталого туризму для природоохоронних територій, стандарти управління екотуризмом та охорони природи.
Decent Work in the Tourism Sector: Guidelines for Sustainable Tourism Development [12]	2020	International Labour Organization	Орієнтири щодо забезпечення соціальної сталості та гідної праці у туристичн

Джерело: сформовано на основі [9; 10; 12; 15; 16; 17; 18; 19].

По-друге, сталий розвиток надає інноваційній діяльності системного характеру, поєднуючи технологічні, організаційні, екологічні та соціальні інновації в єдину логіку розвитку підприємства. У сучасних умовах саме сталі інновації (resource-efficient technologies, цифрові рішення для управління споживанням ресурсів, екологічні сервіси, соціально відповідальні бізнес-моделі) формують довготривалу цінність бренду, лояльність споживачів і довіру з боку громад та інвесторів.

По-третє, орієнтація на сталий розвиток підвищує резильєнтність туристичного та готельного бізнесу до кризових явищ (економічних, екологічних, безпекових), що є особливо актуальним для України в умовах трансформаційної економіки та повоєнного відновлення. Інновації, інтегровані у стратегію сталого розвитку, сприяють диверсифікації послуг, оптимізації витрат, адаптації до змін попиту та регуляторних вимог (табл. 2).

Таблиця 2. Узгодження інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу з базовими положеннями сталого розвитку

Базове положення сталого розвитку	Напрямок інноваційної діяльності	Приклад практичної реалізації в туристичному та готельному бізнесі	Очікуваний результат
Економічна стійкість	Організаційно-управлінські та цифрові інновації	Впровадження CRM-систем, автоматизація бронювання, управління доходами (revenue management)	Підвищення ефективності управління, стабілізація доходів
Рациональне використання ресурсів	Екологічні та технологічні інновації	Енергозберігаючі технології, smart-системи контролю води та електроенергії	Зниження операційних витрат, оптимізація ресурсів
Соціальна відповідальність	Соціальні та кадрові інновації	Навчання персоналу принципам сталого сервісу, інклюзивні туристичні продукти	Підвищення якості обслуговування, лояльність клієнтів
Екологічна безпека	Еко-інновації у сервісах	Використання екологічних матеріалів, скорочення відходів, zero-waste підходи	Зменшення негативного впливу на довкілля
Довгостроковий розвиток територій	Інновації туристичного продукту	Розвиток локального, культурного та зеленого туризму	Підтримка місцевих громад, зростання регіональної привабливості
Довгострокова збалансованість	Інноваційні бізнес-моделі та стратегічне планування		Забезпечення стабільного розвитку та адаптації до кризових умов

Джерело: сформовано на основі [1; 3; 4; 18; 19].

Інформація в представленій таблиці демонструє, що інноваційна діяльність суб'єктів туристичного та готельного бізнесу набуває максимальної ефективності за умови її інтеграції з базовими положеннями сталого розвитку. Узгодження економічних, екологічних та соціальних аспектів інновацій дозволяє не лише підвищити конкурентоспроможність підприємств, а й забезпечити їх довгострокову стійкість у кризових та посткризових умовах. Це підтверджує доцільність орієнтації інноваційних

стратегій галузі на принципи сталого розвитку як системну основу управлінських рішень.

У цьому контексті базові положення сталого розвитку, на яких має ґрунтуватися інноваційна діяльність суб'єктів туристичного та готельного бізнесу, доцільно визначити таким чином:

1. Принцип економічної доцільності та довгострокової ефективності – інновації повинні забезпечувати не лише поточний фінансовий результат, а й стабільну конкурентоспроможність у тривалій перспективі.

2. Принцип екологічної відповідальності – мінімізація негативного впливу на довкілля, раціональне використання природних ресурсів, впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій.

3. Принцип соціальної орієнтації – врахування інтересів персоналу, місцевих громад і споживачів, розвиток людського капіталу та безпечного середовища.

4. Принцип інтегрованості – поєднання інноваційних, управлінських, маркетингових і технологічних рішень у межах єдиної стратегії розвитку підприємства.

5. Принцип адаптивності та гнучкості – здатність інноваційних рішень швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, попиту та регуляторних умов.

6. Принцип міжпоколінної відповідальності – збереження туристичного потенціалу територій для майбутніх поколінь шляхом збалансованого розвитку.

Таким чином, інноваційна діяльність у туристичному та готельному бізнесі, заснована на принципах сталого розвитку, виступає не обмеженням, а стратегічним інструментом довгострокового зростання, що забезпечує економічну ефективність, соціальну легітимність і екологічну безпеку функціонування суб'єктів господарювання.

У ході дослідження інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу на засадах сталого розвитку встановлено, що інновації в цій сфері мають комплексний характер і формуються під впливом поєднання економічних, екологічних, соціальних та управлінських чинників. Результати систематизації показали, що у сучасних умовах інноваційна діяльність суб'єктів туристичного та готельного бізнесу зосереджується переважно на цифровізації бізнес-процесів, впровадженні ресурсозберігаючих технологій, розвитку екологічно орієнтованих послуг, а також на соціально відповідальних управлінських практиках. Водночас рівень впровадження інновацій є нерівномірним і значною мірою залежить від масштабу підприємства, фінансових можливостей та інституційного середовища.

На основі узагальнення реальних практик готелів і туристичних підприємств України та країн Центрально-Східної Європи визначено, що найбільш поширеними є інкрементальні інновації, спрямовані на оптимізацію витрат і підвищення операційної ефективності, тоді як стратегічні інновації сталого розвитку впроваджуються обмеженим колом суб'єктів (табл. 3).

Таблиця 3. Основні напрями інноваційної діяльності суб'єктів туристичного та готельного бізнесу в контексті сталого розвитку

Напрямок інновацій	Зміст інноваційних рішень	Приклад практичної реалізації	Очікуваний ефект сталого розвитку
Цифрові інновації	Онлайн-бронювання, CRM-системи, безконтактні сервіси	Використання PMS та мобільних додатків у готелях середнього класу	Зниження операційних витрат, підвищення якості сервісу
Екологічні інновації	Енергоефективні технології, скорочення споживання ресурсів	LED-освітлення, системи контролю водоспоживання	Зменшення екологічного навантаження
Продуктові інновації	Створення еко-турів, локальних туристичних продуктів	Туристичні маршрути з акцентом на місцеву культуру	Соціально-економічний розвиток територій
Організаційні інновації	Гнучкі моделі управління, навчання персоналу	Впровадження ESG-підходів у менеджменті	Підвищення соціальної відповідальності
Маркетингові інновації	Сталий бренд, комунікація цінностей	Просування «зелених» готелів у цифрових каналах	Формування довгострокової лояльності клієнтів

Джерело: сформовано на основі [1; 2; 4; 5; 6; 13].

Подальший аналіз дозволив встановити, що впровадження інновацій сталого розвитку має прямий вплив на конкурентоспроможність суб'єктів туристичного та готельного бізнесу. Зокрема, підприємства, які системно інтегрують екологічні та цифрові інновації у свою діяльність, демонструють вищий рівень адаптивності до кризових умов, зокрема у період пандемії COVID-19 та в умовах воєнних і поствоєнних трансформацій економіки.

Разом з тим, результати дослідження виявили наявність стримувальних факторів інноваційної активності, серед яких ключовими є обмежений доступ до фінансових ресурсів, нестача кваліфікованих кадрів, недостатній рівень державної підтримки та фрагментарність нормативно-правового забезпечення сталого розвитку туризму. Це зумовлює потребу у формуванні комплексних механізмів стимулювання інноваційної діяльності, орієнтованої на досягнення довгострокових цілей сталого розвитку.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Інноваційна діяльність суб'єктів туристичного та готельного бізнесу в сучасних умовах набуває системного характеру та розглядається як ключовий чинник забезпечення їх довгострокового розвитку, адаптивності та конкурентоспроможності. Зростання ролі інновацій зумовлене структурними трансформаціями ринку туристичних послуг, підвищенням вимог споживачів, посиленням екологічних обмежень і соціальної відповідальності бізнесу.

Орієнтація інноваційної діяльності на засади сталого розвитку забезпечує узгодження економічних інтересів підприємств із суспільними та екологічними потребами. Поєднання технологічних інновацій (цифровізація, автоматизація сервісів, використання штучного інтелекту) з управлінськими та організаційними рішеннями створює передумови для підвищення ефективності використання ресурсів, зменшення негативного впливу на довкілля та покращення якості туристичних і готельних послуг.

Аналіз наукових публікацій 2020–2025 років засвідчує стійку тенденцію до інтеграції інноваційних рішень із принципами сталого розвитку, що проявляється у впровадженні екологічно орієнтованих технологій, розвитку

соціально відповідальних практик та залученні місцевих громад до туристичних процесів. Такий підхід сприяє підвищенню резильєнтності туристичного та готельного бізнесу в умовах кризових і посткризових трансформацій.

Міжнародні нормативно-методологічні документи у сфері сталого розвитку та туризму формують універсальну рамку для стратегічного планування інноваційної діяльності, яка може бути адаптована до національних і регіональних особливостей функціонування туристичних і готельних підприємств. Їх застосування дозволяє систематизувати інноваційні процеси та забезпечити відповідність діяльності підприємств глобальним стандартам сталого розвитку.

Подальший розвиток туристичного та готельного бізнесу вбачається у поглибленні взаємозв'язку між інноваціями та принципами сталого розвитку, що відкриває можливості для формування нових конкурентних переваг, підвищення соціально-економічної ефективності та забезпечення сталого зростання галузі в довгостроковій перспективі.

Література

1. Барибіна Я., Михайловин Р. Використання інноваційних технологій для забезпечення резильєнтності туристичного бізнесу в повоєнному відновленні України. *Економічний простір*. 2025. № 201. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.201.195-202>
2. Бондар С. В. Формування стратегії цифровізації суб'єкта готельного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-40>
3. Іванчук С., Бондаренко В., Борисова О. Інновації та маркетинг у сталому розвитку туризму: виклики для туристичного країнознавства і готельного господарства. *Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації*. 2025. № 8(1). С. 112-122. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7468.8.1.2025.334853>

4. Калмикова І. С. Інноваційний підхід до сталого управління туристичною дестинацією в умовах нової нормальності. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-55>
УДК 338.43
5. Охріменко А. Г., Антоненко І. Я. Інноваційні проекти розвитку суб'єктів туристичного та готельного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. DOI: [10.32782/2524-0072/2023-57-43](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-43)
6. Охріменко А. Г., Бойко М. Г. Геоелекономічні та інноваційні аспекти розвитку культурного туризму України в умовах підвищення резильєнтності. *Університетські наукові записки*. 2025. № 6(108). С. 27-42. DOI: [10.37491/UNZ.108.3](https://doi.org/10.37491/UNZ.108.3)
7. Середа Н., Піюренко І. Інноваційна діяльність в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-58>
8. EUROPARC Federation. *Guidelines and Standards for Protected Areas in Europe*. 2018. URL: <https://www.europarc.org> (дата звернення 21.12.2025).
9. European Commission. *Guidelines and Standards for Protected Areas in Europe*. 2018. URL: https://environment.ec.europa.eu/system/files/2022-01/SWD_guidance_protected_areas.pdf (дата звернення 21.12.2025).
10. Global Sustainable Tourism Council. *GSTC Criteria for Hotels and Tour Operators*. 2019. URL: <https://www.gstcouncil.org> (дата звернення 21.12.2025).
11. Ilnytska-Hykvachuk, H. Innovation as a tool for sustainable development of the hotel industry. *Економіка розвитку систем*. 2025. 7(2). С. 56-60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2025-2-8>
12. International Labour Organization. *Decent Work in the Tourism Sector: Guidelines for Sustainable Tourism Development*. 2020. URL: <https://www.ilo.org/resource/other/ilo-guidelines-decent-work-and-socially-responsible-tourism> (дата звернення 21.12.2025).

13. Pinhal, R., Estima, A., Duarte, P. Open Innovation in the Tourism Industry: A Systematic Review. *Tourism and Hospitality*. 2025. № 6(3). DOI: <https://doi.org/10.3390/tourhosp6030124>
14. Stepanova, O., Tonkykh, O. Management of the innovative provisioning process quality of tourist and hotel-restaurant business services. *Management Journal*. 2023. 2 (38). DOI: 10.30857/2415- 3206.2023.2.3.
15. United Nations. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. 1987. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/139811?ln=ru&v=pdf> (дата звернення 21.12.2025).
16. United Nations. Agenda 21: Programme of Action for Sustainable Development. 1992. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21> (дата звернення 21.12.2025).
17. United Nations. United Nations Framework Convention on Climate Change. 1992. URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/united-nations-framework-convention-on-climate-change> (дата звернення 21.12.2025).
18. United Nations. Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development. 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (дата звернення 21.12.2025).
19. UNWTO. Tourism for Sustainable Development Goals – Good Practices. 2016 URL: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419685> (дата звернення 21.12.2025).

References

1. Barybina, Ya. and Mykhailovin, R. (2025), “Using innovative technologies to ensure the resilience of the tourism business in the post-war reconstruction of Ukraine”, *Economic Space*, vol. 201. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.201.195-202>
2. Bondar, S. (2024), “Formation of a strategy for the digitalization of the hotel business entity”, *Economy and Society*, vol. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-40>

3. Ivanchuk, S. Bondarenko, V. and Borisova, O. (2025), “Innovations and marketing in the sustainable development of tourism: challenges for tourist country studies and the hotel industry”, *Restaurant and hotel consulting. Innovations*, vol. 8(1), pp. 112-122. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7468.8.1.2025.334853>
4. Kalmykova, I. (2025), “Innovative approach to sustainable management of a tourist destination in the conditions of the new normality”, *Sustainable economic development*, vol. 1 (52). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-55> UDC 338.43
5. Okhrimenko, A. and Antonenko, I. (2023), “Innovative projects for the development of tourism and hotel business entities”, *Economy and society*, vol. 57. DOI: [10.32782/2524-0072/2023-57-43](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-43)
6. Okhrimenko, A. and Boyko, M. (2025), “Goeconomic and innovative aspects of the development of cultural tourism in Ukraine in the context of increasing resilience”, *University Scientific Notes*, vol. 6(108), pp. 27-42. DOI: [10.37491/UNZ.108.3](https://doi.org/10.37491/UNZ.108.3)
7. Sereda, N. and Piyurenko, I. (2023), “Innovative activity in the hotel and restaurant business”, *Economy and Society*, vol. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-58>
8. EUROPARC Federation (2018), “Guidelines and Standards for Protected Areas in Europe”, available at: <https://www.europarc.org> (Accessed 21 Dec 2025).
9. European Commission (2018), “Guidelines and Standards for Protected Areas in Europe”, available at: https://environment.ec.europa.eu/system/files/2022-01/SWD_guidance_protected_areas.pdf (Accessed 21 Dec 2025).
10. Global Sustainable Tourism Council (2019), “GSTC Criteria for Hotels and Tour Operators”, available at: <https://www.gstccouncil.org> (Accessed 21 Dec 2025).
11. Ilnytska-Hykavchuk, H. (2025), “Innovation as a tool for sustainable development of the hotel industry”, *Ekonomika rozvytku system*, vol. 7(2), pp. 56-60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2025-2-8>

12. International Labour Organization (2020), “Decent Work in the Tourism Sector: Guidelines for Sustainable Tourism Development”, available at: <https://www.ilo.org/resource/other/ilo-guidelines-decent-work-and-socially-responsible-tourism> (Accessed 21 Dec 2025).
13. Pinhal, R. Estima, A. and Duarte, P. (2025), “Open Innovation in the Tourism Industry: A Systematic Review”, *Tourism and Hospitality*, vol. 6(3). DOI: <https://doi.org/10.3390/tourhosp6030124>
14. Stepanova, O. and Tonkykh, O. (2023), “Management of the innovative provisioning process quality of tourist and hotel-restaurant business services”, *Management Journal*, vol. 2 (38). DOI: 10.30857/2415-3206.2023.2.3.
15. United Nations (1987), “Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future”, available at: <https://digitallibrary.un.org/record/139811?ln=ru&v=pdf> (Accessed 21 Dec 2025).
16. United Nations (1992), “Agenda 21: Programme of Action for Sustainable Development”, available at: <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21> (Accessed 21 Dec 2025).
17. United Nations (1992), “United Nations Framework Convention on Climate Change”, available at: <https://unfccc.int/process-and-meetings/united-nations-framework-convention-on-climate-change> (Accessed 21 Dec 2025).
18. United Nations (2015), “Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development”, available at: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (Accessed 21 Dec 2025).
19. UNWTO (2016), “Tourism for Sustainable Development Goals – Good Practices”, available at: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419685> (Accessed 21 Dec 2025).

Стаття надійшла до редакції 22.12.2025 р.